

vangst van 1943 wel tegen moest vallen. Al met al mogen we echter niet ontevreden zijn.

Summary. The fifth annual report on migrating *Macrolepidoptera* in Holland for 1944 mentions the following particularities :

1. *Pontia daplidice* L. 4 exx.
2. *Colias hyale* L. With the exception of South-Limburg, where both generations were met with, and of Sealand, where the summer generation suddenly appeared mid-August in rather great numbers, the species was only sporadically observed.
3. *Colias croceus* Fourcroy. 4 examples only.
4. *Vanessa atalanta* L. Much less than in 1943, a very moderate year for the species.
5. *Vanessa cardui* L. Rare.
6. *Argynnis lathonia* L. Much less than in 1943, rather rare.
7. *Acherontia atropos* L. Moderate.
8. *Herse convolvuli* L. Moderate.
9. *Macroglossum stellatarum* L. A rather good year for this species!
10. *Celerio euphorbiae* L. 18 caterpillars in the neighbourhood of Lobbith, on the Rhine, near the German frontier, in August; 1 caterpillar in the province of Drente.
11. *Lithosia quadra* L. One male.
12. *Peridroma saucia* Hb. A few examples.
13. *Leucania albipuncta* F. One example only (outside South Limburg, where the moth is certainly at home).
14. *Heliothis armigera* Hb. One fine female.
15. *Plusia gamma* L. Moderate.
16. *Catephia alchymista* Schiff. One example.

Amsterdam-Z., Oude IJselstraat 12^{III}, Sept. 1945.

Biologisch onderzoek naar de levenswijze van *Polychryisia* (*Plusia*) *moneta* F. op *Aconitum*

door
J. C. WIJNBELT

In deel VIII der Entomologische Berichten, Afl. 189 van 1 Januari 1933, pag. 449 gaf ik in een verhandeling over de tweede generatie van *P. moneta* F. aan het einde dier bijdrage een wenk tot onderzoek naar de levenswijze van deze noctuïde op *Aconitum* en *Akelei*.

Nadat er sindsdien vier jaren waren voorbijgegaan, zonder over dit onderwerp iets te hebben vernomen, besloot ik in begin 1937 deze zaak zelf ter hand te nemen, temeer om het daarna verkregen resultaat als vervolg te beschouwen op datgene, hetwelk ik in 1932 over *P. moneta* F. heb waargenomen en heb kunnen vaststellen.

Uit het verkregen resultaat der vele aantekeningen van thans kan vooraf reeds worden medegedeeld, dat de levenswijze van *P. moneta* F. op *Aconitum* belangrijk afwijkt van die op *Delphinium*.

Trachtende het onderzoek hiernaar zoo volledig mogelijk weer te geven om de details zoo goed mogelijk te doen uitkomen, is het mij niet gelukt het in één jaar op te lossen, waardoor ik het tot meerdere jaren heb moeten uitbreiden en hier elk jaar afzonderlijk laat volgen.

1937.

In verband met geregelde waarneming werden allereerst in het voorjaar, begin April, als *Aconitum* begint uit te loopen, in Amsterdam-Zuid plaatsen of tuinen gezocht, waar *Aconitum* aanwezig was en konden

hiervoor vier van elkander verwijderde tuinen, tezamen met elf Aconitum-planten, worden vastgesteld.

Vanaf half April tot begin Juni werden alle planten op verschillende data op rupsen onderzocht met resultaat, dat op zeven ervan rupsen werden aangetroffen; deze waren in April nog slechts 4 tot 5 mM., dus nog zeer klein en leefden in de hartjes der jonge uitspruitsels; van begin tot half Mei groeiden ze flink, zich schuil houdende in de tot propfen samengesponnen toppen der loten.

Het verwonderde mij echter, dat ik half Mei zelfs nog enkele rupsen van 5 tot 7 mM. aantrof, terwijl de meerderheid 10 tot 15 mM. groot was, doch tegen het einde der maand verlieten ze alle hunne schuilplaatsen om zich zonder spinsel of beschutting over de planten te verspreiden en in Juni te verpoppen.

Vanaf 25 Juni tot en met 20 September werd bijna elken avond in de late avondschemering op de vlinders gelet, welke op Aconitum zouden afkomen.

De eerste *moneta* verscheen op 8 Juli; enkele malen zweefde deze over en langs de toppen van een forsche, in bloei staande Aconitum, vloog daarna weg en is niet teruggezien; dien avond werd geen *moneta* meer waargenomen.

9 Juli, niets gezien.

10 Juli, een andere tuin met een eveneens forsche plant, ook geen *moneta's* gezien.

11 Juli, niets gezien; van 8 tot en met 11 Juli was het goed weer.

12 Juli; nadat het reeds vrij donker was, vloog een *moneta* eenige keeren om de toppen van een in bloei staande Aconitum, zonder zich voor de bloemen te interesseeren, zweefde zoekend omlaag en vloog weg.

Even later kwam een tweede (misschien wel dezelfde) op de Aconitum af, bleef langs de onderste helft der plant heen en weer zweven, vloog een keer tusschen de buitenste blaadjes door en verdween.

Daar het mij voorloopig te doen was te ontdekken waar de eitjes zouden worden afgezet, liet ik de vlinders, zonder ze onnoodig met een lantaarn te beschijnen of te vangen, stil hun gang gaan.

Van 12 tot 16 Juli geen *moneta's* gezien.

16 Juli; een *moneta* vloog een keer om de bloemen zonder er op neer te strijken en verdween.

17 Juli; twee vlinders kwamen ongeveer gelijk op de plant af, daalden van boven neer, zweefden langs de onderste bladeren waarna één zonder meer weg vloog; de andere steeg weer omhoog, vloog even om de bloemen en zweefde weg in de duisternis.

Van 17 tot 23 Juli geen *moneta's* gezien.

23 Juli, (nogal laat), ongeveer elf uur (zomertijd) kwam weer een ex. aanzweven (ze vliegen zelden snel); het scheen dat deze geen haast had en eitjes wilde leggen; gedurig bleef deze langs de plant rijden en dalen, vloog om de bloemen en daalde tenslotte tot bij den grond en verdween tusschen de onderste blaadjes; deze is niet teruggezien.

Na 23 Juli is op of bij de Aconitum-pollen niet één *moneta* meer gezien, ook geen tweede generatie, zoodat ik ten deele onvoldaan besloot af te wachten, wat een volgend jaar zou opleveren.

In 't geheel waren er zeven vlinders gezien.

Over het eitjes leggen kon dus niets worden vastgesteld.

In Augustus begonnen de Aconitum-planten reeds te verkleuren en vele blaadjes waren op het einde der maand geheel verwelkt, waarna de planten in September totaal afstierven.

1938.

Als vanzelfsprekend kon in 1937 niet bij alle Aconitum-planten tege-

lijk wacht worden gehouden en al werd toen van het eitjes leggen niets gezien, toch heeft dit gedurende den zomer van 1937 zelfs in ruime mate plaats gehad, want op acht van de elf pollens, welke in April opnieuw uit den grond te voorschijn waren gekomen, werden in het einde dier maand jonge rupsjes aangetroffen, maar ook weer zoo heel klein als in 1937, vier tot vijf mM.; enkele waren iets grooter.

Het opgroeien geschiedde, evenals in het vorige jaar, voorspoedig.

Tegen half Mei werd een tiental rupsen van de planten genomen om ze apart te kweken.

Einde Mei waren ze alle nog gezond en bijna volwassen.

Vijf ervan werden na de laatste vervelling op een *Aconitum* overgebracht, waarop in April en Mei geen rupsen waren gevonden.

Een half uur daarna ging ik nog eens kijken, waar ze zouden zitten; ze waren alle verdwenen; ik vermoed, dat de musschen ze voor hunne jongen hebben buitgemaakt, want terwijl ik de plant naderde, vlogen er vlak bij drie musschen op.

Steeds vermoedende, dat de ♀♀ hare eitjes op *Aconitum* op ongeveer dezelfde wijze zouden afzetten als op *Delphinium* (aan of bij de bloemen), werden de vlinders ook dit jaar in de late avondschemering vanaf 20 Juni tot en met 15 September bij de *Aconitum* gecontroleerd.

Het kwam mij echter vreemd voor, dat ze telkens naar omlaag zweefden en in 't geheel niet op de bloemen gingen zitten, diensgevolge werd met zekere spanning afgewacht, hoe het dezen zomer zou afloopen.

Van 20 Juni tot 6 Juli geen *moneta*'s gezien.

6 Juli, ongeveer half elf (alles zomertijd); de eerste *moneta* kwam langzaam op een hooge, één der mooiste *Aconitum*-pollen af; in wijde kringen zweefde deze om de plant, steeds maar lager tot ongeveer 15 à 20 cM. boven den grond en opeens verdween ze (want het was een eierlegend ♀) tusschen de buitenste blaadjes en kwam even daarna te voorschijn, vloog vervolgens weer zijdelings iets hoger op, bleef nog even zoeken en verliet de plant.

Bij het licht van een goede zaklantaarn werden de blaadjes, waartusschen de vlinder eerst was verdwenen, onderzocht en het lichtgroene eitje aan den onderkant van een blaadje, vlak bij den rand gevonden; de plaats, waar het eitje zat, werd met een lintje gekenmerkt.

Nog geen tien minuten later kwam een tweede aangezeild, vloog even onder bij de bloemen langs, daalde tot boven de helft der plant af en verdween in de duisternis.

9 Juli; tot tweemaal toe tusschen half elf en elf uur kwam een ex. op de *Aconitum* af en vloog zonder er op neer te strijken voorbij.

10 Juli; een andere plant; deze staat mooi in bloei; om half elf naderde een langs den grond zoekend ♀ en zonder veel omzweven kwam ze ongeveer 25 cM. boven den grond aan den rand van een blaadje terecht en bij het licht der lantaarn, die even werd aangeknipt, kon nog juist worden gezien, hoe ze om den rand van het blad heen het achterlijf boog en aan den onderkant een eitje vastkleefde waarna ze snel verdween; het eitje werd gevonden en de plaats gemerkt.

Kort daarop naderde opnieuw een *moneta*; deze scheen kieskeuriger; zoekend naar een geschikte plaats duurde het geruimen tijd, eer ze die gevonden had; op ongeveer een derde der planthoogte, die met de bloemen medegerekend ruim een meter hoog was, werden daarna aan één der buitenste blaadjes twee eitjes 3 cM. van elkaar gevonden; ook die plaats werd gemerkt.

Tusschen 10 en 15 Juli, niets gezien.

15 Juli; dezen avond werden drie *moneta*'s om de planten gezien, maar geen van hen is eierlegend waargenomen.

16 Juli; een ex. om de bloemen zwevend, alsof dit wilde gaan zitten,

daalde zoekend langs de plant neer tot vlakbij den grond, verdween tusschen de blaadjes, kwam kort daarop weer te voorschijn, zocht verder, zette zich op een blaadje en vloog opeens weg.

Het leek mij een eierlegend ♀ maar na zorgvuldig zoeken werd op beide plaatsen geen eitje gevonden.

Van 17 tot 23 Juli geen *moneta*'s gezien.

Op 23 Juli, tien uur kwam weer een ex. aanzweven, vloog de *Aconitum* langzaam voorbij en verdween in het donker; even later vloog er een langs twee andere *Aconitum*-pollen zonder eitjes te leggen.

Na 23 Juli zijn dit jaar op *Aconitum* geen *moneta*'s meer gezien.

Nadat ik eindelijk wist, op welke wijze en waar *Polychrysia moneta* F. hare eitjes op *Aconitum* afzet, werden overdag alle *Aconitum*-pollen aan een grondig onderzoek onderworpen, waardoor nog vijf eitjes ontdekt werden; ook deze plaatsen werden gekenmerkt.

Van 15 Juli af werden de reeds bekende eitjes elken dag gecontroleerd, wanneer de rupsjes zouden te voorschijn komen; de verwachting, dat dit spoedig zou gebeuren, bleek onjuist.

Gedurende de geheele maand Augustus werden alle eitjes gecontroleerd, doch niet één is uitgekomen.

Vele bladeren der *Aconitum*-planten begonnen na half Augustus reeds leelijk te worden; in het eind der maand waren de planten half verwelkt en in begin September waren ook de blaadjes, waaraan de eitjes zaten, geheel verdord.

In September deed het natte weer de rest; de planten stierven af en vele blaadjes, ook waarop eitjes zaten, hingen zwart en donkerbruin langs de stengels.

Ik besloot natuurgetrouw te blijven en geen eitjes af te zoeken, aangezien er toch geen *Aconitum*-voedsel voor de jonge rupsjes zou zijn te verkrijgen.

Einde September en begin October was van de planten niet veel meer over; blaadjes en stengels waren meerendeels op en om de pollen ter aarde afgezakt, terwijl de rest half bladerloos nog overeind stond.

Zouden de eitjes hier nu moeten overwinteren of zouden ze te gronde gaan?

Het was zoo geheel anders geschied dan oorspronkelijk werd verwacht, ten eerste omdat op *Delphinium* steeds twee generaties per jaar kunnen voorkomen en het hier niet mogelijk was geweest en ten tweede, op *Delphinium* komen de eitjes tot zelfs in het begin van October nog uit en hier op *Aconitum* niet.

In afwachting, wat een volgend jaar zou brengen, wilde ik nog geen conclusie trekken, temeer omdat *Aconitum* in enkele gevallen nog wel eens tot in September groen kan blijven.

Dit jaar waren elf vlinders gezien, waarvan drie eierleggende ♀♀.

1939.

Gedurende den winter waren van de elf pollen drie doodgegaan; op zes der acht overige werden in April in de hartjes der jonge loten weer bijzonder kleine rupsjes aangetroffen; ze groeiden voorspoedig, doch hun aantal was veel geringer.

Wat de vlinders betreft was deze zomer tenslotte nog wel gunstig te noemen.

Het controleeren der imagines is dit jaar op 15 Juni begonnen en op 25 September geëindigd.

Op 23 Juni werd de eerste gezien; deze is niet eierlegend waargenomen.

Ook op 5 en 7 Juli zweefde een *moneta* om de planten zonder te gaan zitten.

Tusschen 7 en 17 Juli was het weer niet al te best, veel wind; geen *moneta*'s gezien.

Op 17 Juli hebben twee ♀♀, een om kwart over 10, de andere een kwartier later hare eitjes aan dezelfde plant, dicht bij den grond, aan de achterzijde der blaadjes afgezet; elk één eitje.

Op 20 Juli werd een eierlegend ♀ gezien; gecontroleerd werden twee eitjes, 1 cM. van elkaar.

Op 21 Juli vloog een *moneta* om een forsche plant, alsof deze steeds bij de bloemen wilde gaan zitten maar verdween tenslotte zonder meer.

23 Juli, een ex. laag bij den grond vliegend ging op een der onderste blaadjes zitten, maar nadat de vlinder was vertrokken is geen eitje gevonden.

Op 24 Juli werd des avonds om 10 uur bij tamelijk donker weer een eierlegend ♀ ontdekt; ook deze legde twee eitjes bij elkaar, 30 cM. boven den grond.

3 Augustus; een ex. vloog om de plant en verdween; dit was de laatste der eerste generatie.

In het geheel zijn dit jaar op *Aconitum* 10 ex. waargenomen, waarvan vier eierleggende ♀♀.

Nadat de *Aconitum*-planten half September reeds verwelkt waren en er ook geen tweede generatie vlinders op af kwam, werd op 18 September des avonds om acht uur onverwacht een *moneta* der tweede generatie zwevend om de toppen van een nog in bloei staande *Delphinium* ontdekt, die echter door het licht der lantaarn dadelijk verdween.

Na 25 September hebben geen waarnemingen plaats gehad.

Ook dit jaar werden enkele eitjes aan de blaadjes der *Aconitum*-planten gevonden.

Vanaf 20 Juli werd een begin gemaakt met het controleeren der reeds bekende eitjes; dit is tot einde September volgehouden; ook dit jaar is echter niet één eitje uitgekomen.

Bij vergelijking met het vorige jaar waren de planten in Augustus veertien dagen langer groen gebleven, maar toch einde September zoo goed als geheel verwelkt op één na; deze had in Augustus een nieuwe loot gekregen, maar geen bloem; de blaadjes ervan waren tot 20 September nog groen waarna ze snel verwelkten; de verwachting hierop een vlinder der tweede generatie te zien afkomen is ijdel geweest; er is overdag ook niet één eitje op gevonden.

Nadat alles in September begon af te takelen, werd op 30 September een der eerst gelegde eitjes moedwillig stuk gedrukt; het was niet verdroogd; alle andere werden op de planten gelaten op drie na; deze drie werden met het reeds verwelkte blaadje afgeplukt om te zien hoe ze zouden overwinteren.

Ze werden met de blaadjes in een jampotje buiten bewaard, maar zijn niet uitgekomen; in Mei 1940 waren ze verdroogd.

1940 tot en met 1942.

Reeds in 1939 waren er van de elf planten acht over en in het voorjaar van 1940 nog slechts zes.

Gaarne had ik aan de vorige jaren nog een geheel jaar van onderzoek willen toevoegen; door den oorlog heeft dit niet kunnen plaats vinden, vooral wat de vlinders betreft zijn er door allerlei moeilijke toestanden steeds zeer onregelde en gebrekkige waarnemingen verricht, waardoor ik in 1942 besloot het onderzoek te beëindigen en met de publicatie ervan tot na den oorlog te wachten.

In 1942 waren nog slechts drie planten over in twee tuinen.

In de tweede helft van Mei 1942 gelukte het mij in een nieuwen tuin twee flinke *Aconitum*-pollen aan te treffen waardoor ik weer over vijf flinke planten kon beschikken; op één ervan vond ik nog zeven rupsen nadat de eigenaar er kort te voren tien had afgezocht.

Hij vertelde, dat in de laatste jaren zeer weinig van de bloemen te-

recht kwam, daar dat „ongedierte” steeds de toppen uitvreet, waardoor er geen bloem meer in komt; de plant zag er zeer gehavend uit; bijna alle bloemtoppen, ongeveer 12, waren totaal weggevreten.

Deze plant was voor mij opnieuw een duidelijk bewijs, dat *moneta* ook wel schadelijk kan optreden.

In 1941 had ik in een mijner observatietuinen een soortgelijk geval ontmoet; die plant was niet zoo groot, maar alle toppen waren in erge mate aangetast en hebben dat jaar niet gebloeid.

Bij al mijn voorjaarskweekjes hebben zich geen parasieten voorgedaan. Na 1942 zijn geen waarnemingen verricht.

Overzicht en beschouwing.

Elk voorjaar werden midden April zeer kleine rupsjes op de planten gevonden; ook in de eerste helft van Mei trof ik nog enkele kleine rupsjes van 5 mM. naast rupsen van 10 tot 20 mM. aan; een oplossing hiervoor valt niet moeilijk te vinden, n.l. of de eitjes komen ongelijk uit, of er kunnen rupsjes zijn die direct op de voedselplant, terwijl er enkele andere zijn, die in de nabijheid ervan zijn terecht gekomen, waardoor deze laatste eerst het voedsel moeten opzoeken en daardoor wat achter zijn geraakt; beide gevallen zijn mogelijk.

Niet eenmaal zijn op *Aconitum* honingzuigende *moneta*'s door mij gezien; er werd echter nu en dan wel om de bloemen gevlogen, maar dit gebeurde steeds zonder ze aan te raken; zou de honing voor de imagines te giftig zijn?

In Entomologische Berichten, deel VIII, 1. I. 1933, pag. 454, maakte ik destijds melding van een eierlegend ♀, dat laag bij den grond vliegend aan den onderkant van een *Delphinium*-blad twee eitjes deponeerde.

Toen meende ik iets buitengewoons te hebben ontdekt; thans is zoo goed als zeker, dat het ♀ dit op *Aconitum* altijd gewoon is te doen; wat op *Delphinium* uitzondering is, geldt hier op *Aconitum* als regel.

Er is echter toch eenig verschil; de eitjes welke op deze wijze aan een *Delphinium*-blad waren afgezet, zijn vóór den winter in October uitgekomen maar bij niet één eitje op *Aconitum* heb ik dit kunnen constateeren.

Ook de vier eitjes welke in datzelfde najaar (1932) op *Delphinium*-bladeren zijn gevonden, kwamen in October uit; wat zou hiervan de oorzaak zijn?

Uit het voorgaande zou men onwillekeurig kunnen veronderstellen of het wellicht mogelijk zou kunnen zijn, dat wij hier te doen hebben met twee soorten *moneta*'s waarvan de eerste zich uitsluitend met *Delphinium* voedt, twee generaties per jaar kan vormen en als rups overwintert, terwijl de andere alleen op *Aconitum* leeft, één generatie per jaar voortbrengt en hoogst waarschijnlijk (m.i. zoo goed als zeker) als eitje overwintert; of wel, dat de „*Aconitum-moneta*” een ras of afwijking zou kunnen zijn van de (laat ik ze zoo maar eens even noemen) „*Delphinium-moneta*”, al hebben ze dezelfde kleur en teekening; zou dit zoo onmogelijk zijn?

Ofschoon deze onderstelling misschien wat vreemd is, komt ze mij toch niet als geheel verwerpelijk voor.

Ik zelf meen echter van niet; dus geen twee soorten en ook geen ras.

Een genitaal onderzoek zou hierin wel opheldering kunnen brengen, bijv. van de vlinders eener tweede generatie en van die welke uit op *Aconitum* gevangen rupsen zijn voortgekomen.

Het komt mij meer waarschijnlijk voor, dat wij wel met één soort te doen hebben, maar dat de vlinders een zeker vermogen bezitten de eitjes willekeurig op beide plantensoorten te kunnen afzetten.

Het is zeer aannemelijk, dat dit als regel op *Delphinium* geschiedt,

maar bij afwezigheid dezer plant het ook op *Aconitum* kan plaats vinden, welke blaadjes ze evengoed kunnen verdragen al zijn deze veel giftiger (zie Tijdschrift v. Entomologie deel LXXV, 1932, pag. XVI), waardoor noodzakelijkerwijze slechts ééne generatie per jaar kan ontstaan, doch dat dit de juiste instandhouding der soort ten goede moet komen, daar het rupsje, in dit geval nog sluimerend in het eitje, beter den winter zal doorkomen, dan wanneer het als een teer wezentje gedurende dien tijd aan vele gevaren is blootgesteld.

Het is ook zeer wel mogelijk, dat vlinders der eerste generatie, welke als rups op *Delphinium* hebben geleefd (dus nakomelingen eener tweede generatie), de eitjes in Juli op *Aconitum* afzetten en daardoor weer ééne generatie per jaar vormen, terwijl de *Aconitum*-vlinders in Juli de eitjes weer op *Delphinium* deponeren, waardoor wederom twee generaties kunnen ontstaan, doch al is dit mogelijk, het lijkt mij een al te geformuleerde onderstelling.

Hoe het ook zij, één ding staat vast, n.l., dat in de verschillende mogelijkheden een verklaring ligt opgesloten welke als oplossing zal kunnen dienen voor het zoo wisselvallige en ongelijke voorkomen der tweede generatie, welke soms hier en daar zoo zelden wordt aangetroffen en zelfs plaatselijk niet aanwezig kan zijn.

Dat de eitjes, welke door twee generaties op *Delphinium* zijn gelegd wel, en die welke op *Aconitum* worden afgezet niet in dat zelfde jaar uitkomen, moet in dit laatste geval stellig met de gesteldheid van het vroege afsterven of met een zekeren geur der plant in verband staan; een *Delphinium*-blad fijngevreven riekt anders dan een sterk giftig *Aconitum*-blaadje.

Hoe het ook zij, zeker is, dat hier een sterke factor aanwezig moet zijn, welke de eitjes op *Aconitum* in Juli en Augustus niet doet uitkomen.

Na 10 Juni heb ik nimmer een rups op *Aconitum* kunnen ontdekken, wel eitjes.

Een feit is, dat deze eitjes in het najaar boven of op den grond, aan of tusschen de stengels terecht komen en daar, gezien de in het voorjaar nog zeer kleine rupsjes, als eitje moeten hebben overwinterd.

Ook blijven nog verscheidene blaadjes verdroogd aan de stengels hangen waarop zich evenzoo eitjes kunnen bevinden, welke rupsjes zich in het voorjaar langs een spinseldraadje op de toppen der nieuwe uitspruitsels kunnen laten afzakken, wat ik zelf echter niet heb kunnen constateeren, doch zeer wel mogelijk is.

Het voornaamste biologisch verschil der levenswijze van *Polychrysia moneta* F. op *Delphinium* in vergelijking met die op *Aconitum* is:

op <i>Delphinium</i> :	op <i>Aconitum</i> :
1. twee generaties per jaar;	1. één generatie per jaar;
2. eitjes aan of bij de bloemen;	2. eitjes aan de blaadjes der onderste helft van de plant;
3. rups overwintert;	3. eitje overwintert (?).

Hoe *moneta* op *Akelei* voorkomt is mij tot heden onbekend.

Het zal nog wel eenigen tijd duren alvorens ook dit is opgelost, aangezien *Akelei* niet zoo algemeen gekweekt wordt en zelfs vele jaren sporadisch voorkomt.

Zelf heb ik ze wel in mijn tuin gehad, maar er nooit rupsen op kunnen vinden.

Men zou deze plant in hoeveelheden moeten kweken om de mogelijkheid te verkrijgen de rupsen aan te treffen; een toevallig op *Akelei* gevonden rups lost dit vraagstuk niet op.

Over onze *Plusia*'s is overigens het laatste woord nog lang niet gesproken.

Amsterdam, Vechtstraat 41A, 1 October 1945.